

Inbreng VNO-NCW en MKB-Nederland op de internetconsultatie inzake het voorstel voor een Wet strafbaarstelling ecocide

Den Haag, 9 augustus 2023

Geachte heer van Raan,

Graag reageren wij op uw voorstel voor een Wet strafbaarstelling ecocide, waarmee u het plegen van ecocide als autonoom strafbaar feit wilt opnemen in het Wetboek van Strafrecht.

Vooropgesteld: uiteraard is ook het bedrijfsleven tegen activiteiten, die ‘opzettelijk door handelen of nalaten ernstige en wijdverbreide dan wel ernstige en langdurige schade aan het milieu aanrichten, dan wel gevaar voor die schade doet ontstaan.’

Wij zijn er echter niet van overtuigd, dit wetsvoorstel nodig is om omvangrijke milieuschade terug te dringen. Wij lichten dat hierna toe.

In de eerste plaats zijn bedrijven op dit moment reeds onderworpen aan veel nationale en internationale bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en privaatrechtelijke instrumenten waarmee ernstige milieuschade kan worden voorkomen. Grote bedrijven hebben altijd meerdere omgevingsvergunningen nodig; de overheid ziet toe op de naleving daarvan. Overtredingen door bedrijven kunnen dan ook nu al worden bestraft. Ook is het wetsvoorstel niet nodig om natuurlijke personen, die feitelijk leiding geven aan een bedrijf dat strafbare feiten begaat, te kunnen aanpakken. Daarvoor geldt artikel 51 van het Wetboek van Strafrecht al.

In de tweede plaats is de definitie van het strafbare feit “ecocide” in het wetsvoorstel zodanig ruim en vaag dat het voor bedrijven niet evident is wanneer daarvan sprake zal zijn. Dit is strijdig met het *lex certa* beginsel dat vereist dat voor iedereen duidelijk is welk handelen en nalaten leidt tot strafrechtelijke aansprakelijkheid. Deze rechtsonzekerheid zal bovendien nog worden vergroot als bedrijven er niet meer op kunnen vertrouwen dat als zij handelen conform een vergunning, ontheffing, vrijstelling of andere vorm van toestemming, niet strafrechtelijk aansprakelijk zullen zijn. Dit wetsvoorstel maakt dat wel mogelijk. Indien de initiatiefnemer van mening is dat de inhoudelijke milieueisen voor bedrijven aangescherpt zouden moeten worden, zou dat bij voorkeur moeten door heldere eisen in het bestuursrecht, bijvoorbeeld via emissie-eisen en vergunningen. In dit verband merken wij ook op, dat de memorie van toelichting een aantal bedrijven met naam en toenaam noemt als voorbeeld. Dit is onzorgvuldig omdat de indruk ontstaat dat het bij de genoemde voorbeelden om ecocide zou gaan. Wij zien graag bevestigd dat dat niet uw bedoeling is, en de verwijzing naar deze bedrijven in dat kader uit de tekst haalt.

In de derde plaats vinden er op Europees niveau onderhandelingen plaats over de herziening van de richtlijn milieucriminaliteit waarvoor op 15 december 2021 een voorstel door de Europese Commissie is gedaan en in welk verband ook wordt gesproken over ernstige milieuschade en de strafbaarstelling daarvan. Dit initiatiefwetsvoorstel wijkt op een aantal onderdelen af en gaat verder dan de Europese voorstellen. Dit is niet wenselijk. Het zou effectiever zijn als binnen de Europese Unie dezelfde regels zouden gelden als het gaat om de strafbaarstelling van ernstige milieuschade. Wij menen dan ook dat niet vooruitgelopen moet worden op de herziening van de Europese richtlijn milieucriminaliteit.

Graag lichten wij onze eerste reactie toe in een gesprek over uw voorstel.

Mr. dr. J.H.G. van den Broek
Senior legal counsel